

Tulostavoiteasiakirja

2.12.2016
päivitetty 20.11.2017

Näkövammaisten kirjaston tulossopimus vuosille 2017-2019

Viraston strategia

1. Toiminta-ajatus/Missio

Yhdenvertaisuus kirjallisuuden ja tiedon saannissa.

2. Visio

Kirjallisuus ja kirjastopalvelut saavutettaviksi yhteistyöllä.

3. Toimintaympäristön muutokset

Säädösympäristön muutokset

Näkövammaisten kirjaston (Celian) yhteistyö kirjastojen kanssa vahvistuu ja Celian rooli kirjastoille verkkopalveluja ja tukipalveluja tarjoavana asiantuntijana vakiintuu. Saavutettavuutta ja esteettömyyttä koskevat EU-lainsäädännön muutokset vaikuttavat digitaaliseen julkaisemiseen ja verkkopalveluihin myös Suomessa.

Väestörakenteen muutokset

Väestö ikääntyy. Lukemisvaikeuksisten henkilöiden ja syrjäytymisuhan alla olevien lasten ja nuorten määrä on huomattava. Maahanmuuton lisääntyessä myös lukemisesteisten maahanmuuttajien määrä kasvaa. Vasta pieni osa Celian palveluihin oikeutetuista on tavoitettu. Celian käyttäjäkunta muuttuu nykyistä heterogeenisemmäksi ja käyttäjien osaamis- ja vaatimustaso nousee.

Digitalisaatio

Digikuilu ei katoa. Valtaosalla yli 75-vuotiaista ei ole verkkoyhteyksiä, osaamista ja tarvittavia laitteita käytettävissä. Samaan aikaan Celian nuorempi käyttäjäkunta edellyttää kehittyviä verkkopalveluita. Palvelut on mahdollista toteuttaa digitalisaation avulla entistä helppokäyttöisemmiksi. Jakelukanaviin tulee lisää erilaisia vaihtoehtoja. Kehitteillä oleva nykyistä edullisempi pistenäyttö voi mahdollistaa ns. sähköisen pistekirjan käyttöönoton, jolloin paperisten pistekirjojen kysyntä voi vähentyä.

Digitaalinen julkaiseminen tulee lisääntymään kustannuskentässä. Jos digitaalisen julkaisemisen standardi (EPUB 3) yleistyy, entistä suurempi osa digitaalisesta julkaisemisesta voisi olla valmiiksi saavutettavaa edellyttäen, että myös käyttöliittymät ovat saavutettavia. Akuuteimmin kustannusmaailman muutokset näkyvät oppikirjapuolella sähköisten oppimateriaalien lisääntyessä sekä opetussuunnitelman uudistuessa ja vaikuttaessa oppimateriaaleihin.

4. Strategiset valinnat¹

Strategiset valinnat muodostuvat hallitusohjelman koko valtiokonsernille sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle asettamista tavoitteista. Valintoihin vaikuttavat lisäksi ohjaavan ministeriön ja viraston omat strategiat, julkisen talouden suunnitelman tavoitteet sekä valtion talousarvion painopisteet. Alla esitetyistä strategisista valinnoista on johdettu viraston tulostavoitteet.

Valinnat hallitusohjelman tavoitteista ja kärkihankkeista

- Digitalisoidaan julkiset palvelut (TT 1, TT2, TT 3, TT 4, TT 5, TT6)
- Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta (TT 1, TT 3, TT 4, TT 5)
- Edistetään uusien oppimisympäristöjen ja digitaalisten materiaalien saamista peruskouluihin (TT 2)
- Parannetaan johtamista ja toimeenpanoa (TT 8)

Valinnat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan strategisista tavoitteista

- Digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuudet hyödynnetty oppimisessa ja lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä osallisuuden tukemisessa. Oppimisympäristöjä on modernisoitu (TT 1, TT 2, TT3)
- Lasten ja nuorten osallisuutta on vahvistettu koulutuksen, kulttuurin ja liikunnan keinoin. Koulutuksessa ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt ja koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut (TT 3)
- Taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta on parannettu (TT 1, TT 3, TT 4, TT 5)
- Maahanmuuttajien integroituminen yhteiskuntaan on vahvistunut. Maahanmuuttajien koulutuspolut ja työllistyminen on nopeutunut (TT 3)
- Kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä on edistetty sekä eriarvoisuus on vähentynyt (TT 2, TT 3, TT 4)
- Digitalisaatiota on hyödynnetty (TT 1, TT 2, TT 3, TT 4, TT 6)
- Palveluja on kehitetty asiakaslähtöiseksi ja niitä koskeva palvelulupaus on annettu (TT 5)
- Johtamista ja toimeenpanoa on parannettu (TT 8)
- Työhyvinvointia on parannettu ja osaamista on kehitetty (TT 7)

Valinnat kulttuuri- ja taidepolitiikan strategisista tavoitteista

- Taide-, kulttuuri- ja kirjastopalveluja on saatavilla monipuolisesti ja eri väestöryhmien tarpeisiin (TT 1, TT 2, TT 3, TT 4, TT 5, TT 6)
- Lasten mahdollisuudet harrastaa kulttuuria lisääntyvät taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden paranemisen avulla (TT 2, TT 3)

¹ Tässä luetellaan ne hallitusohjelman tavoitteet ja kärkihankkeet sekä ne ministeriön ja politiikkalohkon tavoitteet, joilla on merkitystä viraston toimintaan ja tässä asetettuihin tulostavoitteisiin. Lisäksi listataan ne viraston omat strategiset valinnat, joista mahdollisesti on johdettu tässä asetettuja tulostavoitteita. Valinnan perään merkitään sen tulostavoitteen/-tavoitteiden numero/-t, joka/jotka on johdettu ko. strategisesta valinnasta.

Valinnat viraston omista strategisista tavoitteista

- Lukemisesteisten henkilöiden käyttöön nykyistä enemmän saavutettavia julkaisuja (TT 1)
- Palvelua käyttävien henkilöiden määrä lisääntyy (TT 3, TT 4, TT5)
- Turvataan Celian kirjatarjonnan monipuolisuus (TT 1, TT 2, TT 3)

Tulostavoitteet vuosille 2017-2019²Yhteiskunnallinen vaikuttavuus³

Tavoite 1: Lukemisesteisten henkilöiden kirjallinen tieto- ja kulttuurivaranto lisääntyy (TAE)			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Saavutettavan julkaisemisen suositukset sekä saavutettavuusneuvonta ja -koulutukset yhteensä, vähintään (2016: 26)	23	25	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Mittari 2: Celian kirjatuohtanto, uusien nimekkeiden määrä, noin (2016: 1 518)	1 300	1 300	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Mittari 3: Celian kehittyneiden digitaalisten tuotteiden (Daisy Triot ja EPUB3) uusien nimekkeiden määrä, vähintään, (2016: 41)	35	45	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Tavoite 2: Oppikirjojen tasavertai-			

² Tulostavoitteita asetetaan kaikille tulosprisman osa-alueille. Mittareita voi olla useampia osoittamaan tavoitteiden kehittymistä.

³ Lähtökohtaisesti virastolle riittää 1-3 vaikuttavuustavoitetta (viraston koosta ja toimialan laajuudesta riippuen). Strategisilla valinnoilla on merkitystä erityisesti vaikuttavuustavoitteiden asettamiseen.

nen saatavuus paranee			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Oppikirjatuotannon kokonaisuu- distuksen toteutu- minen	Toteutunut suunnitel- man mukaisesti	Toteutunut suunnitel- man mukaisesti	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Tavoite 3: Kirjallisuuden ja tiedon saatavuus eri kohderyh- missä paranee			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Celian palveluja säännöl- lisesti käyttävien lasten ja nuorten lukumäärä, vähintään (2016: 1 778)	2 070	2 370	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Mittari 2: Celian vieraskielisen kirjallisuuden tarjonnan laajentaminen, nimek- keiden määrä, vähintään (2016: 3830)	3 470	3 815	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Mittari 3: Maahanmuuttajille tar- koitettujen selkoäänikir- jojen tuotantoyhteistyön kehittäminen	Toteutunut suunnitel- man mukaisesti	Toteutunut suunnitel- man mukaisesti	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Tavoite 4: Lisätään kirjastopalvelujen saatavuutta lukemisestei- sille henkilöille (TAE)			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1:	250/450	280/500	Asetetaan vuoden 2018 lopussa

Yhteistyökirjastojen lukumäärä, yleiset kirjastot: kunnat/toimipisteet (2016: 200/374)			
Mittari 2: Yhteistyökirjastojen lukumäärä, korkeakoulu-kirjastot (2016: 24)	33	38	38
Mittari 3: Opettajien yhteistyöverkoston perustaminen ja toiminnan käynnistäminen	Verkosto perustettu ja toiminta käynnistetty	-	-
Mittari 4: Ikäihmisten verkkopalvelun kehittäminen	Esiselvitys valmis	Kehittämissuunnitelma valmis	Asetetaan vuoden 2018 lopussa
Mittari 5: Yhteistyökoulujen lukumäärä	-	100	Asetetaan vuoden 2018 lopussa

Toiminnallinen tuloksellisuus ⁴

Tavoite 5: Palvelulupaus annetaan VM:n toimeksiannon mukaisesti			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Palvelukokonaisuudet, joista palvelulupaus annetaan, on määriteltä	valmis	-	-

⁴ Sisältää toiminnallisen tehokkuuden (taloudellisuus, tuottavuus) sekä tuotosten (suoritteet ja julkishyödykkeet) ja laadunhallinnan (palvelukyky ja laatu) osa-alueet.

Mittari 2: Palvelulupauksen 1. vaihe on valmis; palvelujen lopputuotteet on määritetty	valmis	-	-
Mittari 3: Palvelulupauksen 2. vaihe on valmis: palvelujen toteuttamiseen kuluva aika on määritetty	valmis	-	-
Mittari 4: Äänikirjapalvelua koskeva palvelulupaus	-	Palvelulupaus on toteutunut	Palvelulupaus on toteutunut
Mittari 5: Kumppanikirjastoja koskeva palvelulupaus	-	Palvelulupaus on toteutunut	Palvelulupaus on toteutunut
Tavoite 6: Celian sähköisten palveluiden käyttö lisääntyy (TAE)			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Verkkolainojen prosenttiosuus kokonaislainauksesta, vähintään (2016: 39 %)	40 %	53 %	56 %
Mittari 2: Sähköisiä palveluita käyttävien henkilöiden määrä, vähintään (2016: 11 586)	12 000	14 000	16 000
Mittari 3: Asiakastyytyväisyys sähköisiin palveluihin (1-5) 2016: 4,04	3,5	3,75	4,0

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tavoite 7: Parannetaan työtyytyväisyyttä ja kehitetään osaamista (TAE)			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Kokonaistyötyytyväisyysindeksi (VM-Baro), vähintään (2017: 3,12)	3,4	3,5	Asetetaan vuonna 2018
Mittari 2: Henkilöstön koulutukseen osallistuminen: vähintään 1 päivän koulutukseen osallistuvien %-osuus henkilöstöstä	100 %	100 %	100 %
Tavoite 8: Parannetaan johtamista			
<i>Mittarit</i>	<i>Tavoite vuonna 2017</i>	<i>Tavoite vuonna 2018</i>	<i>Alustava tavoite vuonna 2019</i>
Mittari 1: Johtajuusindeksi (VM-Baro), vähintään (2017: 2,90)	3,4	3,4	Asetetaan vuonna 2018

Henkilötyövuodet ja määrärahat

Henkilötyövuodet	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Henkilötyövuodet (kokonaisluku) (2015: 54)	52	43	44	44	44	44

Määrärahat	TA 2017	TAE 2018	Kehys 2019	Kehys 2020	Kehys 2021
OKM:n rahoitus (1000 euroa), momentti 29.80.05	4 937	4 866	4 801	4 843	4 843

Riskienhallinta⁵

Liitetaulukossa 3 (Riskianalyysi) on käsitelty tulostavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeisiä riskejä sekä toimenpiteitä niiden ehkäisemiseksi.

Voimassaolo ja seuranta

Tässä tulostavoiteasiakirjassa tavoitteet asetetaan kolmelle vuodelle. Tavoitteet asetetaan sitovasti seuraavalle vuodelle ja kahden seuraavan vuoden tavoitteet asetetaan alustavina. Erityisesti hallituskauden vaihtuessa tavoitteet päivitetään kattavasti.

Tulostavoiteasiakirjan budjettivuoden tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä ja siihen kuuluvassa toimintakertomuksessa. Tulossopimuksen toteutumista arvioidaan ministeriön antamassa tilinpäätöskannotossa toimintavuotta seuraavan vuoden kesäkuussa, jos ohjattava virasto on oma kirjanpitoyksikkönsä, sekä kaikkien virastojen osalta kevään tulosseurantatapaamisessa. Tulossopimuksen puolivuotistoteumaa arvioidaan syksyn tulosneuvottelujen yhteydessä. Raportointi tulostavoitteiden toteutumisesta tapahtuu lisäksi kaksi kertaa vuodessa valtion tulostietojärjestelmään Netraan 30.6. tilanteesta 30.8. ja 31.12. tilanteesta 15.3. mennessä.

Allekirjoitukset

Helsingissä 20 / 11 2017

Riitta Kaivosoja
Ylijohtaja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Marketta Ryömä
Kirjastonjohtaja
Näkövammaisten kirjasto

⁵ Tässä esitetään tulostavoitteiden saavuttamisen osalta keskeiset tavoitteisiin liittyvät riskit ja toimenpiteet riskien ehkäisemiseksi tai vaikutusten pienentämiseksi.

Liitteet

Liite 1. Tulossopimuksen toimeenpanosuunnitelma

Liite 2. Seurantamittarit

Liite 3. Riskianalyysi